

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIA A PATRA

CAUZA LIPENCOV c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 27763/05)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

25 ianuarie 2011

DEFINITIVĂ

25/04/2011

*Această hotărâre a devenit definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Lipencov c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (SECȚIA a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ledi Bianku,

Mihai Poalelungi,

Vincent A. de Gaetano, *judecători*,

și Fatoș Aracı, *Grefier adjunct al SECȚIEI*,

Deliberând la 4 ianuarie 2011 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 27763/05) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către doi cetățeni ai Republicii Moldova, dl Valentin Lipencov și dna Lilia Lipencov („reclamanții”), la 27 iulie 2005.

2. Reclamanții au fost reprezentați de către dna N. Mardari, avocat din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamanții au pretins că primul reclamant a fost supus unui tratament inuman și degradant de către poliție și că autoritățile au eșuat să investigheze plângerea lor. De asemenea, ei s-au plâns că condițiile de detenție ale primului reclamant erau incompatibile cu articolul 3 al Convenției. Suplimentar, ei s-au plâns că ultima parte din detenția primului reclamant a fost ilegală și că domiciliul lor a fost ilegal percheziționat de către poliție.

4. La 21 noiembrie 2006, Președintele SECȚIEI a Patra a decis să comunice Guvernului cererea. De asemenea, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 1 al Convenției).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Primul reclamant s-a născut în anul 1987, și este fiul celui de-al doilea reclamant, care s-a născut în anul 1966. Ei locuiesc în Chișinău. La momentul evenimentelor care au condus la formularea acestei cereri, primul reclamant avea 17 ani. Potrivit celui de-al doilea reclamant, el avea handicapul mintal și din copilărie se afla sub supravegherea medicului psihiatru. În aceste condiții, el primea educația școlară acasă.

6. Faptele cauzei, așa cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate în felul următor.

7. Potrivit relatărilor poliției, primul reclamant a fost reținut de către colaboratorii poliției la 24 octombrie 2004, la orele 10.00, care au fost chemați de către locatarii unui bloc, unde reclamantul fusese deja reținut de către câțiva locatari.

8. Potrivit reclamantilor, el a fost dus în acest bloc cu forța de către două cunoștințe ale sale care l-au acostat în stradă câteva ore mai devreme și l-au agresat. Intenția lor a fost să-l arunce de pe acoperișul acelui bloc, însă prezența lor a fost depistată de către trei locatari. Bănuind că era vorba de un furt, locatarii l-au reținut pe primul reclamant și l-au bătut. La momentul sosirii poliției el deja avea pe corpul său câteva leziuni. Reclamantii susțin că el a fost de asemenea bătut de către poliție.

8. Potrivit Guvernului, la momentul reținerii sale, primul reclamant era deja bănuț de poliție de comiterea a mai multor furturi. Pe numele acestuia a fost emisă o ordonanță de punere sub învinuire pentru violarea articolului 186 (2) al Codului penal. Deoarece el nu s-a prezentat la poliție pentru a fi informat despre învinuirile aduse, la 22 octombrie 2004, procurorul a emis o ordonanță de căutare a acestuia. În dimineața zilei de 24 octombrie, primul reclamant a fost prins în momentul comiterii furtului într-un bloc de apartamente. În ceea ce privește leziunile sale corporale, Guvernul a presupus că acestea ar fi putut fi cauzate de persoanele care l-au prins, sau ar fi putut fi cauzate de el însuși când a încercat să se ascundă într-o conductă de ventilație.

9. Reclamantii au afirmat că după ce a fost dus la secția de poliție Ciocana, primul reclamant a fost bătut de către colaboratorii poliției și lovit cu bastoane de cauciuc cu scopul de a-l face să recunoască că a comis mai multe furturi. El a fost înjurat în repetate rânduri, lui nu i s-a dat mâncare, apă și nu i s-a permis accesul la vecu. El nu a beneficiat de niciun tratament medical pentru leziunile sale.

10. Cel de-al doilea reclamant a declarat că a venit la secția de poliție în aceeași zi să-l viziteze pe primul reclamant și să-i aducă mâncare și haine, dar nu i s-a permis să-l vadă. Reclamantii au menționat că următoarea zi, la 25 octombrie, primul reclamant a fost dus de poliție la piața pentru efectuarea anumitor acte procedurale. Avocatul nu a fost prezent. Celălalt fiu al reclamantului a fost martor la aceste evenimente, și a remarcat leziunile

vizibile de pe corpul fratelui său. În acea după-amiază, între orele 15.00 și 17.30, primul reclamant a fost interogată de colaboratorii poliției în prezența unui avocat și în prezența celui de-al doilea reclamant. În timpul interogării, primul reclamant s-a plâns de durere de cap și de o greață puternică. Cel de-al doilea reclamant a afirmat că el a fost bătut cu cruzime și era flămând. În ciuda plângerilor sale, lui i s-a cerut să răspundă la întrebările ce i-au fost adresate și i s-a refuzat accesul la veceu. După interogare, el s-a întors în celula sa, fără ca să-i fie acordată asistența medicală.

11. În dimineața zilei de 27 octombrie 2004, cel de-al doilea reclamant s-a întors la secția de poliție, sperând ca fiul său să fie eliberat până la ora 10.00, când expira termenul de 72 de ore pentru reținerea sa, perioada când el putea fi deținut fără un mandat de arest emis de instanța de judecată. Ei i s-a refuzat accesul în clădire. Primul reclamant a fost din nou dus la piață pentru motive necunoscute. El a fost adus înapoi la ora 15.20. Cel de-al doilea reclamant, asistat de trei avocați de la Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din Moldova, au cerut eliberarea primului reclamant, cererea însă a fost inițial refuzată. Potrivit relatărilor poliției, în cele din urmă el a fost eliberat în aceeași zi la ora 16.30.

12. A doua zi după eliberarea sa, primul reclamant a fost examinat de către un medic. A fost depistată o rană acoperită de o crustă de culoare roșie-maro de 2x1 centimetri pe partea dreaptă a capului și o rană adiacentă de 3x2 centimetri. O rană asemănătoare de 2x0.7 centimetri a fost depistată în regiunea parietală pe partea dreaptă. Multiple răni ovale au fost depistate în regiunea lombară pe partea dreaptă, centrală și stângă, acestea fiind acoperite de o crustă maro și fiecare având mărime de 7x0.8 centimetri. Medicul a luat în considerație explicațiile primului reclamant privind cele ce i s-au întâmplat (a se vedea paragrafele 8 și 10 de mai sus) și a concluzionat că aceste relatări corespundeau leziunilor înregistrate pe corpul său. Reclamantul a fost internat în spital pentru un tratament de opt zile.

13. Cel de-al doilea reclamant a înaintat autorităților o serie de plângeri referitor la evenimentele descrise mai sus. La 26 octombrie 2004, ea s-a plâns Procuraturii Generale și judecătorului de instrucție de maltratarea fiului său de către poliție. Ea s-a referit la handicapul lui mintal și la faptul că el era minor. La 5 noiembrie 2004, ea a depus o plângere la judecătorul de instrucție în care a descris evenimentele din 27 octombrie 2004. Ea s-a referit, *inter alia*, la articolele 165 (1) și 166 (4) ale Codului de procedură penală (a se vedea mai jos) și a cerut ca cei responsabili de maltratarea fiului său să fie pedepsiți. La 9 noiembrie 2004, cel de-al doilea reclamant s-a plâns Procuraturii Generale că apartamentul său a fost percheziționat cu o zi înainte de către colaboratorii de poliție, care au refuzat să se legitimeze și să prezinte ordonanța de percheziție. Ea a solicitat ca cei responsabili să fie identificați și pedepsiți.

14. Toate plângerile au fost examinate de către procurorul S. de la procuratura sectorului Ciocana. El a interogată reclamantii, alți membrii de

familie, avocatul care a asistat la interogarea din 25 octombrie, vecinii reclamanților și polițiștii implicați. Printr-o scrisoare din 13 decembrie 2004, procurorul a informat pe cel de-al doilea reclamant despre decizia sa de a nu porni urmărirea penală, din motiv că nu existau probe că polițiștii au comis o crimă. El a adăugat că „având în vedere iregularitățile care au avut loc, a fost trimisă o înștiințare la sectorul de poliție Ciocana”.

15. La 28 decembrie 2004, cel de-al doilea reclamant a atacat decizia procurorului la judecătorul de instrucție. În cererea sa, ea a reiterat circumstanțele cauzei și a afirmat că primul reclamant a fost maltratată de către poliție în timpul detenției sale; că el nu a beneficiat de asistența medicală chiar dacă a avut nevoie de aceasta în mod evident; că ei i s-a refuzat accesul la el; că el a fost deținut mai mult de 72 de ore contrar legii; și că la 8 noiembrie 2004 în apartamentul reclamanților a fost efectuată o percheziție ilegală. Ea a criticat răspunsul procurorului ca fiind unul general. Chiar dacă el a menționat că poliția a comis „careva iregularități”, el nu a explicat care au fost acestea și nu a prezentat copia înștiințării expediate la sectorul de poliție Ciocana. Mai mult, procurorul nu a expediat o decizie motivată, potrivit cerințelor legii. Plângerea se referea la obligații materiale și procedurale ale autorităților în temeiul Convenției în privința maltratării primului reclamant și obligația de a respecta inviolabilitatea domiciliului lor.

16. La 6 ianuarie 2005, judecătorul de instrucție de la Judecătoria Ciocana a respins această cerere ca nefondată. El a constatat că primul reclamant a fost acuzat de comiterea mai multor furturi și că toate acțiunile de urmărire penală au fost desfășurate în cadrul procedurii penale legal efectuate. Deoarece primul reclamant nu s-a prezentat la ofițerul de urmărire penală după ce a fost citat de câteva ori, a fost necesar de a-l aduce la secția de poliție în mod forțat. Toate acțiunile procedurale pentru efectuarea cărora era necesară autorizarea, au fost autorizate în mod corespunzător. Mai mult, procurorul a verificat pe deplin și în mod obiectiv plângerile privind maltratarea și a constatat că acuzațiile aduse nu s-au confirmat.

17. Această decizie era definitivă. Ea a fost expediată celui de-al doilea reclamant la 21 ianuarie 2005 și ea a primit-o la 27 ianuarie 2005.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

18. Dreptul intern relevant a fost expus în hotărârea în cauza *Mancevschi v. Moldova* (nr. 33066/04, § 26, 7 octombrie 2008).

20. Suplimentar, prevederile relevante ale Codului de procedură penală în perioada relevantă sunt următoarele:

Articolul 165. Noțiunea de reținere

„1. Constituie reținere privarea persoanei de libertate, pe o perioadă scurtă de timp, dar nu mai mult de 72 de ore, în ... condițiile stabilite prin lege.”

Articolul 166. Temeiurile pentru reținerea persoanei bănuite de săvârșirea infracțiunii

... 4. Reținerea persoanei în condițiile prezentului articol nu poate depăși 72 de ore din momentul privării de libertate.”

III. MATERIALE NECONVENȚIONALE RELEVANTE

19. Comitetul European pentru prevenirea torturii a vizitat Moldova de câteva ori, și a examinat secția de poliție Ciocana. Următorul extras, luat din raportul privind vizita din 27-31 iulie 2009, este relevant acestei cauze:

„29. Dreptul persoanelor aflate în custodia poliției de a avea *acces la un medic* (inclusiv unul la alegerea lor) nu este încă în mod expres garantat de legislație. În raportul privind vizita din 2007, CPT a considerat că forma redactării punctului 64, alineatul 2, sub-paragraful 15 din CPP (adică, dreptul "de a înainta cereri, inclusiv pentru asistență medicală independentă") nu reușește să îndeplinească recomandarea de lungă durată a Comitetului în acest sens. Multe persoane care se aflau în custodia poliției, în contextul evenimentelor din aprilie 2009, s-au plâns de faptul că, în ciuda cererilor repetate la asistență medicală independentă, li s-a refuzat o astfel de asistență. În unele cazuri, personalul poliției ar fi refuzat accesul la un medic, pentru a obține o mărturie sau alte declarații de la persoanele rănite reținute în cauză. În plus, au apărut în câteva cazuri persoane care au prezentat leziuni vizibile, cărora nu li s-a pus la dispoziție îngrijire medicală, pe motiv că nu au solicitat aceasta în mod specific. Astfel de situații nu numai că privesc persoanele reținute de o garanție care poate juca un rol important în prevenirea relelor tratamente, dar poate avea și repercusiuni grave asupra stării de sănătate a persoanelor aflate în custodia poliției. În mod cert, accesul la un medic independent nu ar trebui să fie lăsat la latitudinea ofițerilor de poliție.”

ÎN DREPT**I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI**

20. Reclamantii s-au plâns, în temeiul articolului 3 al Convenției, de maltratarea primului reclamant de către poliție în timpul detenției sale și de omisiunea autorităților de a investiga în mod corespunzător plângerile sale cu privire la maltratare. De asemenea, ei s-au plâns de neacordarea primului reclamant a asistenței medicale și de condiții de detenție foarte proaste. Cel de-al doilea reclamant s-a plâns de faptul că chinurile prin care a trecut fiul său i-au cauzat suferință profundă. Articolul 3 al Convenției prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Admisibilitatea

1. Argumentele părților

21. Guvernul a susținut că plângerea cu privire la maltratare trebuie să fie declarată vădit nefondată, deoarece reclamantul nu au depus-o la autorități imediat, dar abia în decembrie 2004, astfel privându-i de posibilitatea de a o investiga imediat. În opinia acestuia, nu au fost prezentate probe relevante și concludente care ar confirma acuzațiile privind maltratarea primului reclamant de către poliție. Guvernul a mai susținut că reclamantul nu au epuizat căile de recurs interne cu privire la plângerile lor despre condițiile inumane și degradante de detenție. Ei ar fi putut depune plângeri în temeiul articolelor 274 (6) și 313 ale Codului de procedură penală (CPP).

22. Reclamantul au notat că cel de-al doilea reclamant a depus plângeri în scris aproape imediat, și că ea de fapt a utilizat calea de recurs la care s-a referit Guvernul, și anume a depus plângerea la judecătorul de instrucție, însă aceasta s-a dovedit a fi o cale inefectivă.

2. Aprecierea Curții

23. Având în vedere diverse plângeri depuse de către cel de-al doilea reclamant începând cu 26 octombrie 2004, Curtea constată că reclamantul au depus plângerea lor privind maltratare la autoritățile competente, care însă au respins-o printr-o decizie definitivă. Prin urmare, căile interne de recurs au fost epuizate în această privință. Mai mult, luând în considerare probele medicale prezentate cu privire la leziunile corporale aplicate reclamantului, plângerea cu privire la maltratare nu poate fi considerată vădit nefondată.

24. În ceea ce privește plângerea cu privire la condițiile de detenție ale reclamantului, Curtea observă din dosar că reclamantul de asemenea au abordat diverse aspecte ale acestui fapt, și anume neacordarea tratamentului medical primului reclamant, restricționarea contactelor între primul și cel de-al doilea reclamant, accesul limitat la veceu, mâncare și apă. Prin urmare, și sub aceste aspecte, obiecțiile Guvernului urmează a fi respinse. Curtea consideră că aceste plângeri ridică chestiuni de fapt și de drept care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului, și că niciun alt temei pentru declararea lor inadmisibile nu a fost stabilit. Din aceste motive, ea le declară admisibile.

25. Pretențiile formulate în temeiul articolului 3 al Convenției au fost înaintate în numele ambelor reclamanti. Statutul de victimă al primului reclamant nu se pune la îndoială. Cel de-al doilea reclamant se consideră a fi o „victimă indirectă”, din cauza îngrijorării continue în privința situației fiului său pe perioada detenției sale, având în vedere vârsta și dizabilitatea acestuia. Curtea nu pune la îndoială că evenimentele descrise mai sus au

reprezentat un motiv de îngrijorare și suferință pentru ea, totuși Curtea consideră că aceste plângeri trebuie să fie examinate doar în privința primului reclamant (*Glass v. the United Kingdom*, nr. 61827/00, § 72, ECHR 2004-II).

B. Fondul

1. Argumentele părților

26. Reclamanții au declarat că primul reclamant a fost bătut cu cruzime de către polițiști la momentul reținerii sale și ulterior la secția de poliție, fapt care i-a cauzat leziunile corporale confirmate de către medic cu o zi după eliberarea sa. De asemenea, poliția l-a umilit. În afara de acest tratament, primului reclamant nu i-a fost acordată asistența medicală, contactele cu cel de-al doilea reclamant i-au fost limitate, hrana corespunzătoare nu i-a fost furnizată și el avea acces limitat la veceu. Vârsta și starea vulnerabilă a primului reclamant reprezintă circumstanțe agravante. Tratamentul la care a fost supus era inuman și degradant. Mai mult, autoritățile nu au investigat în mod efectiv plângerile cu privire la maltratare. În schimb, ei au ajuns la o concluzie grăbită și superficială, fără a oferi temeiuri rezonabile.

27. Guvernul a negat orice responsabilitate din partea poliției pentru leziunile cauzate primului reclamant, argumentând că nu există o evidență plauzibilă în susținerea acuzațiilor reclamanților. Abia după eliberarea sa, primul reclamant a început să acuze poliția. Cel de-al doilea reclamant nu a fost informat în mod direct despre reținerea fiului său, deoarece acesta a dat numele unei alte persoane care trebuia să fie contactată. În ceea ce privește acordarea asistenței medicale, Guvernul a indicat că aceasta i-ar fi fost acordată dacă ar fi cerută, însă o asemenea cerere nu a fost înregistrată în dosarul privind reținerea sa. De asemenea, Guvernul a afirmat că plângerile celui de-al doilea reclamant au fost subiectul unei investigații eficiente și imparțiale. Investigația efectuată de către autoritățile competente a concluzionat că poliția nu a comis careva iregularități.

2. Aprecierea Curții

(a) Pretinsa maltratare

(i) Recapitularea principiilor relevante

28. După cum a declarat Curtea de nenumărate ori, articolul 3 al Convenției consfințește una din valorile fundamentale ale unei societăți democratice. Chiar și în cele mai dificile circumstanțe, precum lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, Convenția interzice, în

termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante. Spre deosebire de majoritatea normelor Convenției și ale Protocoloalelor nr. 1 și nr. 4, articolul 3 nu conține prevederi care să permită excepții, iar conform articolul 15 § 2 al Convenției nicio derogare de la prevederile sale nu este permisă, chiar dacă este cazul unui pericol public care amenință viața națiunii (a se vedea cea mai recentă hotărâre *Gäfgen v. Germany* [GC], nr. 22978/05, § 87, ECHR 2010-...).

29. În conformitate cu jurisprudența Curții, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim de severitate este relativă; el depinde de toate circumstanțele cauzei, precum durata maltratării, consecințele sale fizice și mintale și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei (a se vedea, printre altele, *Gäfgen*, citată mai sus, § 88, *Price v. the United Kingdom*, nr. 33394/96, § 24, ECHR 2001-VII; *Mouisel v. France*, nr. 67263/01, § 37, ECHR 2002-IX; și *Jalloh v. Germany* [GC], nr. 54810/00, § 67, 11 iulie 2006). Curtea reiterează că, în privința persoanei private de libertate, orice recurgere la forța fizică, care nu a fost strict necesară ca urmare a comportamentului acesteia, înjosește demnitatea umană și reprezintă, în principiu, o încălcare a dreptului garantat de articolul 3 al Convenției. Ea reiterează că necesitatea de a efectua investigația și dificultățile incontestabile inerente luptei împotriva crimelor nu pot justifica limitarea protecției în privința integrității fizice ale persoanelor (*Ribitsch v. Austria*, 4 decembrie 1995, § 38, Seria A nr. 336; *Tomasi v. France*, 27 august 1992, § 115, Seria A nr. 241-A).

30. Persoanele în custodie se află în poziție vulnerabilă și autoritățile sunt responsabile pentru tratamentul lor. Jurisprudența Curții stabilește că atunci când unei persoane îi sunt cauzate leziuni corporale în timp ce ea se află în detenție, asemenea leziuni vor crea o puternică prezumție că acea persoană a fost supusă maltratării (*Bursuc v. Romania*, nr. 42066/98, § 80, 12 octombrie 2004). Ține de sarcina statului să dea o explicație plauzibilă a situației, neîndeplinirea căreia ridică o problemă clară în temeiul articolului 3 al Convenției (*Selmouni v. France*, [GC], nr. 25803/94, § 87, ECHR 1999-V).

31. În procesul de apreciere a probelor, Curtea aplică, în general, standardul de probă „dincolo de un dubiu rezonabil” (a se vedea, *Ireland v. the United Kingdom*, hotărâre din 18 ianuarie 1978, § 161, Seria A nr. 25). Totuși, astfel de probe pot fi deduse și din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordate sau a unor similare prezumții incontestabile ale faptelor. Atunci când evenimentele într-o cauză sunt în totalitate sau în mare parte cunoscute numai de autorități, ca în cazul persoanelor aflate în custodia autorităților, se vor crea prezumții puternice ale faptelor în legătură cu leziunile corporale apărute în perioada detenției. Într-adevăr, sarcina probațiunii aparține autorităților, care trebuie să

prezinte explicații satisfăcătoare și convingătoare (a se vedea, *Salman v. Turkey* [GC], nr. 21986/93, § 100, ECHR 2000-VII).

(ii) *Aplicarea acestor principii în această cauză*

32. În această cauză, probele medicale pe care Guvernul nu le-a contestat au arătat că primul reclamant a fost bătut sever (a se vedea § 13 de mai sus). În viziunea Curții, gravitatea acestui tratament a fost cu siguranță astfel încât să cadă sub incidența articolului 3 al Convenției.

33. Chestiunea care trebuie determinată este dacă această maltratare se atribuie poliției. Curtea este susceptibilă față de caracterul subsidiar al rolului său și recunoaște că trebuie să fie precaută în a nu-și asuma rolul unei instanțe de fond acolo unde acest fapt nu este cerut de circumstanțele unei anumite cauze (a se vedea, printre altele, *McKerr v. the United Kingdom* (dec.), nr. 28883/95, 4 aprilie 2000). Totuși, în cazul în care sunt aduse acuzații în temeiul articolului 3 al Convenției, Curtea trebuie să efectueze o cercetare detaliată (a se vedea *Ülkü Ekinci v. Turkey*, nr. 27602/95, § 135, 16 iulie 2002) și va face acest lucru în baza tuturor materialelor prezentate de către părți.

34. Guvernul a negat orice responsabilitate pentru leziunile corporale ale primului reclamant, susținând că acestea au fost aplicate înainte de reținerea acestuia. Curtea notează că nu există nimic în dosar care să sugereze că primul reclamant a opus rezistență la reținerea sa. Cei trei bărbați care l-au prins pe primul reclamant de asemenea au negat faptul că l-ar fi bătut, și au confirmat că poliția nu l-a maltratat. Ei susțin că el s-a lovit în regiunea capului când a încercat să se ascundă într-o conductă de ventilație. Curtea notează că acest fapt nu corespunde în totalitate cu leziunile documentate pe corpul primului reclamant. În același timp, aceasta acceptă că unele din leziunile depistate pe corpul primului reclamant au fost aplicate înainte de sosirea poliției (a se vedea § 8 de mai sus). Originea și gradul acestor leziuni este însă neclar. Declarațiile făcute de poliție și cei trei bărbați sugerează că majoritatea leziunilor de pe corpul primului reclamant au fost aplicate de către cele două persoane despre care se afirmă că l-au adus în acel bloc. Totuși se pare că autoritățile nu au luat măsurile necesare pentru a interoga aceste persoane. Curtea va reveni la această chestiune atunci când va examina aspectul procedural al articolului 3 al Convenției.

35. Din moment ce primul reclamant nu a fost examinat medical la sosirea sa la secția de poliție Ciocana, starea sa fizică la acel moment nu este cunoscută. În timp ce unele leziuni, în special vânătăi pe spate, corespundeau acuzațiilor sale că a fost lovit cu bastoane, nu se exclude posibilitatea că acestea au fost provocate până la reținerea sa. Curtea constată că îi este imposibil să stabilească, în baza probelor pe care le deține, dacă leziunile primului reclamant au fost sau nu cauzate după cum se pretinde. Acest fapt pune la îndoială eficacitatea investigării acuzațiilor

reclamanților, pe care Curtea le va examina mai jos (a se vedea *Petru Roșca v. Moldova*, nr. 2638/05, § 42, 6 octombrie 2009).

36. Chiar dacă nu a fost stabilit faptul dacă primul reclamant a fost maltratat într-un mod activ de către poliție, rămâne evident faptul că în ciuda semnelor clare de leziuni corporale grave, el nu a beneficiat de nicio asistență medicală sau tratament pe întreaga perioadă de detenție. Guvernul doar a subliniat în observațiile sale că deținuții au dreptul să ceară asistență medicală, și nu a fost înregistrat faptul că reclamantul a depus asemenea cerere. Curtea consideră că acesta este un răspuns total inadecvat, în special având în vedere faptul că primul reclamant era minor la acel moment. În această privință, Curtea face referință și subscrive la critica exprimată de către CPT față de atitudinea poliției din sectorul Ciocana față de deținuții care solicită asistență medicală (a se vedea § 21 mai sus). Prin urmare, Curtea consideră că primul reclamant a fost supus unui tratament inuman.

37. În lumina acestor concluzii, Curtea nu consideră că este necesar de a ajunge la o concluzie cu privire la celelalte chestiuni abordate în plângere, și anume, cu privire la contactele între reclamanții în perioada detenției, hrana și accesul la veceu.

38. Curtea conchide că primul reclamant a fost supus unui tratament inuman cu violarea articolului 3 al Convenției.

(b) Investigarea efectuată de autorități

(i) Recapitularea principiilor relevante

39. Conform jurisprudenței sale constante, atunci când o persoană are o pretenție serioasă și legitimă că a fost maltrată în mod ilegal de către agenți de stat, contrar articolului 3 al Convenției, prevederile acestui articol, citite în contextul obligației generale a statului conform articolului 1 al Convenției de a „recuno[aște] oricărei persoane aflate sub jurisdicția [sa] drepturile și libertățile definite ... în convenți[e]”, impun efectuarea unei investigații oficiale efective. La fel ca o investigație efectuată în temeiul articolului 2 al Convenției, o astfel de investigație ar trebui să permită identificarea și pedepsirea persoanelor responsabile. Altfel, interzicerea generală prin lege a torturii, a tratamentelor sau a pedepselor inumane și degradante, în pofida importanței sale fundamentale, ar fi inefficientă în practică și ar face posibil, în anumite cazuri, pentru agenții de stat să comită abuzuri împotriva persoanelor aflate sub controlul lor, ei beneficiind, astfel, de o imunitate virtuală (a se vedea, hotărârea în cauza *Gäfgen*, citată mai sus, § 117, cu referințele ulterioare). Investigarea acuzațiilor grave de maltratare trebuie să fie deplină și autoritățile trebuie întotdeauna să depună eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat (a se vedea hotărârea *Assenov and Others v. Bulgaria*, 28 octombrie 1998, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII, §§ 102 *et seq.*). Ele trebuie să întreprindă toate măsurile rezonabile și disponibile pentru a asigura acumularea de probe cu

privire la incident, inclusiv *inter alia* declarații ale martorilor oculari și probele medico-legale (a se vedea *Tanrikulu v. Turkey* [GC], nr. 23763/94, §§ 104 *et seq.*, ECHR 1999-IV, și *Gül v. Turkey*, nr. 22676/93, § 89, 14 decembrie 2000). Orice deficiență în efectuarea investigației care subminează capacitatea acesteia de a stabili cauza leziunilor corporale sau identitatea persoanelor responsabile riscă să nu corespundă acestui standard.

(ii) *Aplicarea acestor principii în această cauză*

40. În această cauză, cel de-al doilea reclamant a informat prompt autoritățile competente despre acuzațiile de maltratare ale fiului său de către colaboratorii de poliție, chiar înainte de finisarea perioadei de reținere a acestuia, și a atras atenția lor la vârsta și dizabilitatea intelectuală a acestuia. La scurt timp după aceasta, au fost comunicate rezultatele examinării medicale a primului reclamant. Acestea au dus la formularea unor acuzații serioase de maltratare care cereau efectuarea unei investigații. Investigația a fost efectuată de către un procuror, care a început-o în timp util și a finisat-o în câteva săptămâni. Din decizia procurorului din 10 decembrie 2004, Curtea notează că el a intervievat mai multe persoane pe parcursul investigației sale, inclusiv ambii reclamânți, alți trei membri ai familiei Lipencov, cei trei bărbați care l-au prins pe primul reclamant, câțiva colaboratori ai poliției care au fost implicați la o anumită etapă în reținerea primului reclamant, și avocatul care a fost prezent în timpul interogării. De asemenea, procurorul deținea copia rezultatelor examinării medicale.

41. Investigarea efectuată nu a reușit însă să stabilească circumstanțele în care primul reclamant a fost atacat. După cum s-a menționat deja (a se vedea § 37 de mai sus), nu pare că cele două persoane care sunt acuzate că l-au acostat și l-au atacat câteva ore mai devreme au fost interogate. Curtea reamintește că obligația autorităților, în temeiul articolului 3 al Convenției, de a efectua o investigație efectivă a unor acuzații credibile de maltratare nu depinde de statutul unor posibili făptași, și anume agent de stat sau o persoană privată. O asemenea investigație trebuie să rezulte în identificarea și pedepsirea persoanelor responsabile (*Macovei and Others v. Romania*, nr. 5048/02, § 46, 21 iunie 2007). Cu toate că în această cauză decizia procurorului indică că el a avut o abordare relativ detaliată a situației, înregistrând atât acuzațiile reclamantilor, cât și dezmințirile poliției, Curtea consideră că această concluzie, potrivit căreia nu existau probe că a fost comisă o crimă, este motivată inadecvat. Procurorul nu a explicat clar din ce motiv versiunea evenimentelor prezentată de poliție trebuie să fie acceptată, și nu versiunea reclamantilor. Mai mult, referința obscură la „îregulări”, care apare cu privire la reținerea primului reclamant necesită, în lumina acuzațiilor serioase înaintate, mai multe explicații. Curtea reiterează obligația de menținere a încrederii publice cu privire la respectarea de către autorități a supremației legii și pentru prevenirea oricărei aparențe de

implicare în sau de tolerare a actelor ilegale de către acestea (*Okkaly v. Turkey*, nr. 52067/99, § 65, ECHR 2006-XII (extrase)).

42. Iregularitățile menționate mai sus nu au fost înlăturate prin acțiuni ulterioare. Judecătorul de instrucție nu a făcut decât să confirme legalitatea și corectitudinea comportamentului poliției în privința primului reclamant. Concluzia procurorului a fost susținută fără careva motivare.

43. Prin urmare, Curtea consideră că autoritățile naționale nu și-au îndeplinit obligația de a investiga deplin și efectiv plângerea primului reclamant cu privire la maltratare.

44. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției în această privință

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 AL CONVENȚIEI

45. Reclamanții au pretins violarea articolului 5 al Convenției ca urmare a detenției primului reclamant pentru o perioadă mai lungă decât cea prevăzută de lege. Partea relevantă a articolului 5 prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

...

(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;”

A. Admisibilitatea

46. Guvernul nu a înaintat nicio obiecție cu privire la admisibilitatea acestei cereri. Curtea consideră că această cerere nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 al Convenției. Curtea notează că cererea nu este inadmisibilă sub nici un temei. Prin urmare, aceasta urmează a fi declarată admisibilă.

B. Fondul

1. Argumentele părților

47. Reclamanții s-au plâns de faptul că primul reclamant nu a fost eliberat din custodia poliției timp de peste șase ore după expirarea termenului maxim pentru detenția persoanei fără un mandat judecătoresc. Guvernul a admis corectitudinea acestui fapt.

2. *Aprecierea Curții*

48. Curtea constată că la 27 octombrie 2004, detenția primului reclamant a încetat să mai fie legală la 10.00. În consecință, el a fost privat de libertatea lui în mod ilegal începând cu acel moment până la eliberarea sa în după amiaza acelei zile. Prin urmare, a avut loc violarea articolului 5 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 8 AL CONVENȚIEI

49. Reclamanții s-au plâns de violarea articolului 8 al Convenției ca urmare a efectuării unei percheziții în apartamentul lor și a omisiunii de a investiga în mod corespunzător plângerea lor cu privire la acea percheziție. De asemenea, în privința percheziției din 2 noiembrie, ei s-au plâns că ordonanța emisă a fost neclară și conținea erori. Articolul 8 al Convenției prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului și a corespondenței sale.

2. Nu este admisă ingerența unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât dacă aceasta este prevăzută de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

A. Admisibilitatea

50. Guvernul a susținut că apartamentul reclamanților a fost percheziționat de două ori, la 2 noiembrie și la 21 noiembrie 2004, și a prezentat copiile ordonanțelor și rapoartelor relevante cu privire la percheziția efectuată. În ceea ce privește acuzațiile reclamanților cu privire la percheziția din 8 noiembrie, Guvernul a prezentat copiile declarațiilor făcute de vecinii cei mai apropiați ai reclamanților, care nu au confirmat acuzațiile reclamanților. Procurorul a examinat plângerea, însă a decis că aceasta era nefondată.

51. Reclamanții au prezentat copia plângerii depuse de cel de-al doilea reclamant cu privire la percheziția pretinsă, în care ea a oferit detaliile incidentului. Ei insistă că a avut loc o ingerință flagrantă și abuzivă în apartamentul lor.

52. Curtea notează, în primul rând, că reclamanții nu au depus plângerea lor cu privire la iregularitățile formale legate de percheziția efectuată la 2 noiembrie 2004 la nivel național. Prin urmare, această parte a cererii lor urmează a fi declarată inadmisibilă din cauza neepuizării căilor de recurs interne.

53. În privința percheziției care se pretinde că a avut loc la 8 noiembrie 2004, Curtea nu dispune de probe ferme că aceasta a avut de fapt loc. Deși cel de-al doilea reclamant a oferit o descriere relativ detaliată a incidentului pretins în plângerea sa adresată Procurorului General, nu există o confirmare a acestor fapte în declarațiile făcute de persoanele care locuiesc în vecinătatea apartamentului reclamantilor. Un vecin și-a adus aminte despre o percheziție efectuată la începutul lunii noiembrie, care mai degrabă se referă la data de 2 noiembrie decât la 8 noiembrie, și nu a menționat careva agitație descrisă în plângerea celui de-al doilea reclamant. Celălalt vecin a declarat că nu a auzit nimic. Cu toate că reclamantii consideră că procurorul a examinat plângerea lor într-un mod superficial, faptul că vecinii au fost intervievați la scurt timp indică că el a efectuat careva acțiuni în privința plângerii lor. Prin urmare, situația în această cauză poate fi diferențiată de cea în cauza *H.M. v. Turkey*, nr. 34494/97, §§ 28-29, 8 august 2006, unde Curtea a constatat o violare procedurală a articolului 8 al Convenției, ca urmare a omisiunii autorităților turce de a investiga în mod corespunzător plângerea reclamantului cu privire la o percheziție ilegală a apartamentului său. Prin urmare, Curtea consideră că reclamantii nu au motivat suficient această pretenție.

54. Prin urmare, această parte din cerere urmează a fi respinsă ca fiind vădit nefondată, în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

51. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

55. Reclamantii au pretins 4,000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral care a fost cauzat primului reclamant ca urmare a violării articolului 3 al Convenției, și EUR 2,000 cu titlu de prejudiciu moral cauzat ca urmare a violării articolului 5 al Convenției. Reclamantii nu au pretins prejudiciul material.

56. Guvernul nu a comentat aceste pretenții.

57. Având în vedere încălcările materiale și procedurale constatate în temeiul articolului 3 al Convenției (a se vedea paragrafele 42 și 48 de mai sus), și violarea articolului 5 al Convenției (a se vedea paragraful 52 de mai sus), Curtea consideră potrivit de a acorda primului reclamant suma de EUR

5,000 cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută pe această sumă.

B. Costuri și cheltuieli

58. Reclamanții au mai pretins EUR 1,680 cu titlu de costuri de reprezentare, avocatul lor a lucrat 21 de ore asupra cererii lor, cu onorariul de EUR 80 pe oră.

59. Guvernul nu a comentat această pretenție.

60. Potrivit jurisprudenței Curții, reclamantul are dreptul la rambursarea costurilor și cheltuielilor dacă s-a demonstrat faptul că acestea au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime. În această cauză, având în vedere documentele pe care le deține și criteriile de mai sus, Curtea consideră rezonabil de a acorda suma de EUR 1,000 cu titlu de costuri de reprezentare angajate de către reclamanți pentru a aduce cauza lor în fața Curții.

C. Dobânda de întârziere

64. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea formulată în temeiul articolului 8 al Convenției inadmisibilă, și restul cererii admisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare materială a articolului 3 al Convenției ca urmare a neacordării unui tratament medical primului reclamant;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare procedurală a articolului 3 al Convenției în privința obligației autorităților de a investiga în mod efectiv plângerile primului reclamant cu privire la maltatarea sa de către poliție;
4. *Hotărăște* că nu este necesar de a examina celelalte pretenții formulate în temeiul articolului 3 al Convenției;
5. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 5 al Convenției în privința primului reclamant;
6. *Hotărăște*

(a) că statul pârât trebuie să plătească primului reclamant, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:

(i) EUR 5,000 (cinci mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral;

(ii) EUR 1,000 (o mie euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata la creditele overnight acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

7. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 25 ianuarie 2011, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Fatoş Aracı
Grefier adjunct

Nicolas Bratza
Președinte